

สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในประเทศไทย

อัญชลี วิจิตรเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์

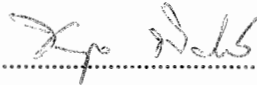
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

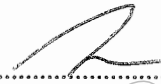
ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

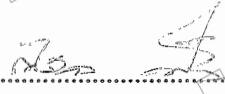
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อัญชลี วิจิตรเจริญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์)

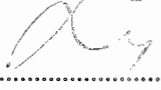

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์เนลิยา พันธุ์สีดา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์)

.....กรรมการ
(ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ)

.....กรรมการ
(ดร.ศักดินา บุญเปี่ยม)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่.....๑1.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญฤดี พิศาลพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และแนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ เฉลียว พันธุ์สีดา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ศักดิ์นา บุญเปี่ยม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วันทนา กิตติศรีวรพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์ไพโรสิทธิ์ ศรีสุทธีเกิดพร รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และน.ต.หญิง ดร.กันทิมา ชะระภิญโญ หัวหน้าแผนกห้องบรรณารักษศาสตร์ได้นำและการบินโรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบ และอาจารย์พิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศในหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จเป็นอย่างดี และทุกท่านที่มีได้กล่าวมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

อัญชลี วิจิตรเจริญ

52920405: สาขาวิชา: บรรณารักษศาสตร์และสารานุกรมศาสตร์; ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารานุกรมศาสตร์)

คำสำคัญ: สมรรถนะที่คาดหวัง/ ห้องสมุดวิทยาลัยราชภัฏ/ นักวิชาชีพสารสนเทศ

อัญชลี วิจิตรเจริญ: สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย (EXPECTED COMPETENCIES OF INFORMATION
PROFESSIONAL IN RAJABHAT UNIVERSITY LIBRARIES IN THAILAND)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ขวัญฤดี พิศาลพงศ์, D.A., มลิวัดย์ ประดิษฐ์ธีระ, Ed.D., 123 หน้า.
ปี พ.ศ. 2555.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวัง
ของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยของผู้บริหารและ
นักวิชาชีพสารสนเทศ และศึกษาแนวทางในการพัฒนานักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและ
นักวิชาชีพสารสนเทศห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 44 คน
และนักวิชาชีพสารสนเทศ จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบโดยใช้
ค่าสถิติ t-Test

ผลการวิจัยพบว่า 1. การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศ โดยศึกษาในบทบาท
7 ด้าน (ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริการ ด้านการวิจัย ด้านการสอน
ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการตลาด) พบว่าในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศ พบว่าผู้บริหารและนักวิชาชีพ
สารสนเทศมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางในการพัฒนา
นักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่คาดหวัง
พบว่า ด้านรูปแบบที่ต้องการได้แก่ การศึกษาดูงานห้องสมุดภายใน/ ภายนอกประเทศ การอบรม/
การสัมมนาทางวิชาการ และการสอนงาน ตามลำดับ ด้านเนื้อหาที่ต้องการได้แก่ โปรแกรม
ห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้ในการบริหารจัดการและให้บริการสารสนเทศ บุคลิกภาพและ
มนุษยสัมพันธ์ และการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศตามลำดับ

52920405: MAJOR: LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE; M.A. (LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

KEYWORDS: EXPECTED COMPETENCIES/ RAJABHAT UNIVERSITY LIBRARIES/ INFORMATION PROFESSIONAL.

ANCHULEE WICHITCHAROEN : EXPECTED COMPETENCIES OF INFORMATION PROFESSIONALS IN RAJABHAT UNIVERSITY LIBRARIES IN THAILAND. THESIS ADVISORS: KWANCHADIL PHISALPHONG, D.A., MALIVAN PRADITTEERA, Ed.D., 123 P. 2012.

The objectives of this research were to study and compare the perception of information professionals in Rajabhat University Libraries in Thailand of library directors and information professionals. Also, the research aimed to study guidelines for the development of information professionals in Rajabhat University Libraries according to expected competencies. The data were collected through questionnaire survey of 44 library directors and 123 information professionals. Analyses of the data were performed with percentage, average, standard deviation and a t-Test.

The finding of the results showed that: 1. Expected competencies of information professionals in Rajabhat University Libraries in Thailand perceived by library directors and information professionals in terms of management, information technology, services, research, teaching, public relations, and marketing were at the high level in all aspects. 2. When compared expected competencies of information professionals in Rajabhat University Libraries in Thailand perceived by library directors and information professionals, the statistically significant differences at the level of .05 were found in all aspects. 3. Guidelines for the development of information professionals in Rajabhat University Libraries according to expected competencies are: 1. For the required methods: to visit the libraries both locally and abroad, training/ seminar, and coaching, respectively 2. For the required contents: automated library system to used in management and information services, personality and human relations, and cataloging and classification of information resources, respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	7
ลักษณะของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	9
ขอบเขตของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์.....	10
พัฒนาการของวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์.....	11
การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์.....	13
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	17
บุคลากรห้องสมุดในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	20
การปรับเปลี่ยนบทบาทของบรรณารักษ์ในยุคดิจิทัล	21
สมรรถนะหลักของบรรณารักษ์สมาคมห้องสมุดอเมริกัน	26
เครื่องมือการวัดสมรรถนะหลัก	30
แนวทางการพัฒนาบุคลากรในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	48
4 การวิเคราะห์ผลการวิจัย	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข	108
ภาคผนวก ค	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	44
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
3 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการบริหารจัดการ	52
4 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	54
5 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการบริการ	55
6 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการวิจัย.....	56
7 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการสอน	57
8 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	58
9 การรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ด้านการตลาด	59
10 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ	60
11 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	62
12 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศ ด้านการบริการ	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศด้านการวิจัย.....	64
14 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศด้านการสอน	65
15 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศด้านการประชาสัมพันธ์.....	66
16 การเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาชีพสารสนเทศด้านการตลาด	67
17 แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนานักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านรูปแบบ/ กิจกรรมการพัฒนา	68
18 แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนานักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนา.....	69
19 การเปรียบเทียบสมรรถนะตามความคาดหวังกับสมรรถนะตามสภาพจริงของนักวิชาชีพสารสนเทศ.....	81
20 ค่าดัชนีความสอดคล้อง	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 การพัฒนาสมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย).....	76
3 สมรรถนะที่ควรได้รับการพัฒนา	77
4 แนวทางการพัฒนานักวิชาชีพสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ	78
5 ความแตกต่างของการรับรู้สมรรถนะที่คาดหวังของนักวิชาชีพสารสนเทศ	79